

REPORTAGE WEEK ZONDER PINPAS

Sorry, kan ik hier ook contant betalen?

Een week lang je pinpas in je zak houden en alleen met cash betalen. Het levert meer stress op dan verwacht, ervaart journalist Jannie Schipper, maar het is een goede manier om bewuster met geld om te gaan.

Zondag

Morgen begint mijn cashweek. Dat betekent een week lang geen elektronische betalingen doen. Wacht eens even, dan moet ik nu nog een aantal dingen regelen. Zoals dat gezamenlijke cadeau dat voor het einde van de week besteld moet zijn. Als ik dat niet vóór middernacht bestel en betaal, "mag" ik het niet meer doen. Ik stuur een berichtje in de appgroep: bestel jij het of bestel ik het? Gelukkig neemt een ander de taak op zich. Dat geldt trouwens ook voor individuele verjaardagscadeautjes: ik kan niet de avond van tevoren snel even een kaartje of een cadeau online bestellen. En ik heb deze week maar liefst drie verjaardagen. Dit experiment gaat planning vergen, toevallig niet mijn sterkste punt.

Maandag

Om 8:28 uur lees ik een mailtje op mijn telefoon. "Confirm your payment in Airbnb". O ja, dat weekendje weg dat ik voor volgende week geboekt had. Vergeten. Dit kan niet wachten, straks is het dubbel zo duur. Toch maar even doen dan, die iDeal-betaling. Ik ben amper begonnen of ik speel al vals. Ik ren station Amsterdam Centraal in. Daar hangt de dichtstbijzijnde geldautomaat die ik me kan herinneren; op bijna alle bekende plekken zijn ze de afgelopen jaren verwijderd, vanwege de vele plofkraken. Als ik de trein zo meteen nog maar haal. Gelukkig heb ik een treinabonnement, dus gehannes met muntjes bij de kaartautomaat blijft me bespaard. Bij de automaat sarzel ik. Hoeveel zal ik opnemen? Zou 100 euro genoeg zijn voor een week? Eigenlijk heb ik geen idee wat ik normaal uitgeef. Ik wil ook niet te veel cash op zak hebben. Ik pin 100 euro. Na aankomst in Haarlem wil ik koffie halen bij filmtheater annex kantoortjespand De Koepel. "Kan ik met cash betalen?" "Alleen als je het gepast hebt." Dat moet lukken. Ik grabbel in het portemonneetje

met muntjes dat ik sinds Koningsdag nog in mijn tas heb zitten voor afladderende puzzels en dwarsfluitende kinderen. Helaas, daar zit toch niet genoeg in. Van twintig euro heeft het meisje aan de balie niet terug.

Ner als ik me wil omdraaien om zonder koffie aan mijn lange dag te beginnen, klikt het: "Ik kan wel even kijken of ik achter nog wat heb." Waarop ze terugkomt met precies het wisselgeld en ik tevreden naar een van de glazen hokjes verdwijnt met wat ineens smaakt als de lekkerste cappuccino ooit. Er wordt nog regelmatig naar contante betaling gevraagd, bekend ze, vooral door buitenlandse bezoekers die geen bruikbare bankpas bij zich hebben. Om veiligheidsredenen hebben ze geen kassa in de semi-open ruimte, daarom proberen ze het liever anders op te lossen.

Dinsdag

8:30, Amsterdam CS. Ik ben weer te laat opgestaan om gewoon thuis koffie te zetten, en dat is toch echt een eerste levensbehoefte, correctie, verslaving. Dus sluit ik bij de AH To Go op het station achter aan in de rij met toeristen met stapels stroopwafels onder de arm bij de enige bemande kassa, terwijl mijn medeforensen zich vlotjes blipend via de zelfscankassa uit de voeten maken en wel hun trein halen. Twintig minuten na de officiële aanvang van de bijeenkomst komen twee Egyptische dames higgend en bezweet binnenrennen. Na gisteren uren door de stad te hebben geworven, hadden ze het zich op hun tweede dag in Nederland gemakkelijk willen maken door een taxi te nemen. Omdat die geen contant geld bleek te accepteren, moesten ze alsnog een halfuur lopen. Op station Haarlem kijk ik 's middags zoekend om me heen in een lege AH. Er zullen hier toch nog wel echte mensen werken? Ik wil even snel een broodje halen tussen twee afspraken in. Ik heb mijn broodje alweer teruggelegd in het

“Kom ik de week door met 100 euro?”

schap, als er een bekend helblauw jasje in de deuropening verschijnt. Tot mijn grote opluchting kan ik toch met geld betalen bij de kassa, en tevreden vervolg ik mijn weg, mét lunch in mijn tas.

Woensdag

Toch wel stressvol, zonder pinpas naar de supermarkt. Hoewel ik me ook wel tijden kan herinneren dat die pinpas me bij gebrek aan een gevulde rekening ook niet verder hielp. Ik heb drie briefjes van 20 mee, dat moet toch voldoende zijn? Voor boodschappen ja, ruimschoots, maar als je dan ook nog besluit dat eigenlijk bijna alle leuke speelgoedjes uit het aanbiedingsrek in de smaak zullen vallen bij de 'ook een beetje jarige' kinderen van de vriendin die straks haar verjaardag viert, wordt het krap. Bij de kassa staat een speciale automaat waar je alvast je muntjes in kunt gooien, wisselgeld komt vanzelf terug na het afrekenen. Er wordt veel gebruik van gemaakt. En dan moest ik ook nog hangerjes kopen bij de Blokker hiernaast en een kaartje bij de Primera. Geld voor een cadeauje voor de vriendin zelf heb ik niet eens meer over. O ja, nog net, zie ik als ik mijn muntjes tel. Bij de drogist druk ik op het knopje 'assistentie' bij de zelfscankassa om aandacht te krijgen van een verkoopster die verderop in de winkel bezig is. Deze keer haal ik mijn trein op het nippertje. Zucht, doet de bloemenverkoopster als ik een knisperend briefje van vijftig op de toonbank leg. "Je hebt het niet klein?" Nee, ik kom net bij de pinautomaat vandaan - die er gelukkig na enig zoeken wel bleek te zijn in dit winkelcentrum. Honderd euro bleek bij lange na niet genoeg, binnen een paar dagen moest ik weer pinnen. Weer een zucht. "Je kunt ook niet met pin betalen?" Nee, helaas. De bloemenverkoopster kijkt in de kassala, dan achterom naar haar collega. "Wij kunnen niet wisselen, hè?" Nee, schuudt de collega haar hoofd. Oké, wat nu? Ik blijf staan met mijn bosje bloemen in de hand. Verwacht ze nu dat ik die

weer terug leg, of dat ik zelf ga wisselen bij een andere winkel? Dat ben ik niet van plan, zij is hier de verkoopster. Nog wat gezucht later graait ze toch een paar biljetten en wat muntjes uit de kassala. Het wisselgeld blijkt er gewoon in te zitten. Ik mompel excuses dat ik ze van al hun kleingeld beroof en loop met mijn bloemen richting het huis van mijn jarige vriendin. Vanavond heb ik sportles in het park, één van de weinige dingen die ik nog maandelijks contant betaal. De sportleraar kan maar net rondkomen van zijn lessen en workshops, dus ik begrijp wel dat hij misschien niet elke euro geregistreerd wil hebben bij de Belastingdienst. Dat is speculatie, maar ik bedenkt dat dit tegenwoordig wel mijn eerste associatie is als iemand liever cash betaald wil worden: het zal wel zwart zijn. Bij foaien heb ik daar nooit zo over nagedacht, maar hoe zit dat als de fool ook gepind wordt, zoals tegenwoordig vaak het geval is? Zou het personeel er dan minder van te zien krijgen? Bij de stations-wc kunnen gelukkig muntjes in de automaat, 70 cent

voor een keertje plassen, het blijft belachelijk, maar ik ben vooral opgelucht dat het kan.

Donderdag

Bij de Koepel raken ze al aan me gewend: "Weer contant, neem ik aan?" Wijzer geworden heb ik deze keer gepast geld bij me. Ik zie nu pas dat er, om de hoek verscholen, een bordje 'Pin only' hangt. Een Algerijnse bezoeker staat net als ik te hannesen bij de balie. "Ik kan me overal ter wereld redden zonder kaart, maar hier in Nederland voel ik me echt gehandicapt", klaagt hij.

Vrijdag

Ik vraag om de rekening bij een restaurant, de serverster schuift de pinautomaat naar me toe. Even schrik ik. "Ehh... Ik kan toch ook wel cash betalen?" Mijn eten heb ik al op, dus anders zal ik nu wederom de regels van de week moeten verbreken. "O ja, tuurlijk", zegt ze, en trekt het apparaat weer terug. Automatisch zeg ik 'nee' op de vraag of ik het bonnetje wil. Dan realiseer ik me dat ik mijn uitga-

“Zucht, doet de verkoopster als ik een knisperend briefje van vijftig op de toonbank leg

ven nu niet in een digitaal overzicht kan nazoecken. Zonder bonnetjes kan ik mijn uitgaven niet goed bijhouden. Daar staat tegenover dat ik fysieke munten en biljetten bewuster zie verdwijnen dan elektronische afschrijvingen. Op is op.

Zaterdag

Een boek voor een jarige, een paar kaarten, 39,20 in totaal. Mijn telefoon begeeft het steeds, ik heb toch echt een powerbank nodig. 30 euro. En op is het alweer. Ik ga voor de derde keer deze week op zoek naar een pinautomaat. Een biertje en cadeauglas bij de slijterij, 4,60 euro. Ik heb alleen 50 euro want ik heb dus net weer gepind. "Ik heb wel 60 cent erbij, scheelt dat?" Deze keer geen zuchtende verkoper. Ik koop een Z, de Amsterdamse straatkrant. Ik ben blij dat ik die eindelijk eens kan kopen, want normaal heb ik nooit contant geld bij me. In Haarlem kun je het Straatnieuws al jaren pinnen, leer ik later van een verkoper. De batterij van mijn fietslampje blijkt leeg. In de stationsfietsen-

stalling hangt een automaat met fietslampjes. Handig, ware het niet dat ik geen muntjes meer heb. Dan maar zonder licht fietsen en hopen dat ik geen politie tegenkom.

Zondag

In de trein luister ik naar een gesprek tussen de conducteur en een stel medereizigers. "Vroeger kwam er dan nog iemand langs met koffie", zegt de heer. "Ja, en vroeger kon je ook nog contant betalen", zegt de dame. Dat doen ze niet meer, beamt de conducteur. "Zo iemand werd dan beroofd." Op station Leiden zie ik van verre al het gevreesde bordje bij de koffiezaak: 'Pin only'. Het koffietentje er naast accepteert nog wel contant, dus ik ga toch met koffie de volgende trein in. Ook bij de fietsenstalling staat 'pin only'. Gelukkig heb ik de OV-fiets op mijn abonnementskaart staan. Ik vind dat die telt als OV. 's Avonds schrijf ik op wat ik de volgende dag allemaal digitaal moet en kan betalen: een achterstallige aanslag van de gemeentebelasting, kaartjes voor openlucht-

theater Caprera, een kaartje voor een kooroptreden, een tweedehands fiets die mijn vader heeft voorgeschoten ... Het wordt een flinke lijst.

Maandag

Ik ben opgelucht dat ik mijn pasje weer tevoorschijn mag halen. Ik werd er zenuwachtig van, steeds niet weten of je ergens wel kunt betalen. Maar de ervaring heeft me ook aan het denken gezet. Het is confronterend hoeveel ik kennelijk uitgeef in zo'n week. Bijna elke dag koffie buitenshuis, is dat nou echt nodig? Het geld raakt steeds zichtbaar op. Ik heb weliswaar geen elektronisch overzicht, maar eigenlijk krijg ik met die contante betalingen juist méér zicht op mijn uitgaven. Een collega vertelt me dat kennissen hun salaris aan het begin van de maand pinnen en dan het contante geld over verschillende potjes verdelen. Misschien moet ik dat ook eens proberen. Eigenlijk wel een goede manier om je uitgaven binnen de perken te houden. Op = op.

FOTO ADOBE STOCK/BEWERKING TAHIRAH SALIMON